ג א מיי' פ"ג מהלכות פסה"מ הל' ז ופ"ט הכ"ט :

ד ב מיי' פ"א מהלכות מעילה הלכה ג :

ה ג מיי' שם הלכה ו :

ו ד מיי' שם פ"ב הל' ה:

*איבעיא להו אי עלו מהו שירדו רבה אמר אם עלו *ירדו רב יוסף אמר אם עלו לא ירדו אליבא דר' יהודה א) לא תיבעי לך דכ"ע ל"פ דאם עלו ירדו כי פליגי אליבא דר"ש רב יוסף כר"ש רבה אמר לך עד כאן לא קאמר ר"ש אלא ב) בניתנין למטה שנתנן למעלה או ג) בניתנין למעלה שנתנן למטה ולעולם דשחטן וקבל דמן בצפון אבל הכא כיון דשחטן בדרום ד) כמאן דחנקינהו דמי תנן קדשי קדשים ששחטן בדרום מועלין בהן בשלמא לרב יוסף ניחא אלא לרבה קשיא מאי ה) מועלין בהן מדרבנן ו) מאי איכא בין דאורייתא לרבנן *משלמין חומש ז) *דרבנן לא ומי איכא מעילה מדרבנן אין דאמר עולא א"ר יוחנן קדשים שמתו *יצאו מידי מעילה דבר תורה אלמא מדאורייתא לא אית ח) להון בדרבנן אית בהון ה"נ מדרבנן ט) לימא תנינא להא דעולא אמר רבי יוחנן אף על גב דתנינא איצטריך דעולא סלקא דעתך אמינא הכא לא בדילין מנהון אבל קדשים שמתו הואיל ובדילין מנהון אימא אפילו מעילה מדרבנן לא קמ"ל י) מהו נמי תנינא א) *הנהנה מן החטאת כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום וכשהיא מתה כיון דנהנה כל שהוא מעל סלקא דעתך

א) גירסת רש"י ליתא כגירסא שלפנינו ועיין במנחות דף נג. תוס' סוף ד"ה גזרו ופי' נכה"ז

חוץ לזמנו וחוץ למקומו דלא נימא כמאן דחנקינהו דהכא לשוי פגימה אם עלו לא ירדו כדפרישית לקמן לכן נ"ל יח] דגרסינן [ד] חוץ למקומו למה לי כלומר פשיטא דלא הוי כמאן דחנקינהו מטעמא דעלו לא ירדו כדפרישית דעדיף מטלה ומשני הואיל ומרצה לפיגולו כלומר הא קמ"ל דזריקה לא מפקע מידי מעילה דסד"א דלא"ע דפסולה מ"מ מרצה לקבוע יח] פיגול ולחייב כרת [ה](ולא"ע)דבעינן בפיגול כהרצאת כשר וא"כ הועיל נמי להוציאה מידי מעילה קמ"ל ונראה דוחק לפרש שלא היה יודע המקשה הגמרא [ו] שבא לומר דזריקה לא מפקע מידי מעילה [ז] והא פי' לעיל דעל יט] כרתיה הוא ממילתיה דר' יהושע לכן נראה למורי הכי דגרס שפיר למאי חזו כלומר ולאו ידענא דרבותא כ] משום זריקה ע"כ כדפרישית מיהו מה חידוש יש כיון שאין שום כא] [ח] רצויות בזריקה מהיכי תיתי דמפקע מידי מעילה ומשני הואיל ומרצה לפיגולו כב] ולהכי סלקא דעתך דזריקה מפקע מידי מעילה קמ"ל דלא: **עלו** מהו שירדו. ע"כ קאי כג] אדרום דאלו חוץ לזמנו וחוץ למקומו לא קאי דהא משמע פרק המזבח מקדש (זבחים דף פד.) דלכ"ע לא ירדו וגם לא קאי אלילה כד] דפלוגתא היא בהאי בין רבי יהודה ור' שמעון: **אליבא** דר' יהודה כולי עלמא לא פליגי דאם עלו ירדו. דהשתא גבי נשחט בלילה דלא כה] שחט בדרום קאמר ירדו כל שכן הכא דשחט בדרום דשינה מקומו כו] דירדו כי פליגי אליבא דר"ש דאמר גבי נשחט בלילה לא יגד רב יוסף כר"ש כז] (דאסר) דמדמהאיק מי' שינוי מקום לשינוי זמנו: **ורבה** אמר לך עד כאן לא קאמר ר"ש אלא בניתנין כח] למעלה שנתנן למטה כו'. תימה למאי [ט] שבק כט] בלילה ונשפך דמה ויצא דמה דפליגי בהו רבי יהודה ור"ש ונקט ניתנין למעלה שנתנן למטה דאפי' רבי יהודה מודה דלא ירדו ופירש הר"י דמיירי הכא [י] בעוף שעשאו למעלה ועשאה למטה ל] והכא לא מודה רבי יהודה משום דהוי כפסול לא] הילכך ירדו דלא דמי ניתנין למעלה שנתנן למטה דקאמר בזבחים (דף פד.) דלא פליג רבי יהודה דהתם מיירי בבהמה שהיה לה לב] הכשר בשחיטה וקבלה אבל בעולת העוף שמלקה למטה דלא היה לג] שום הכשר פליג ר' יהודה כמו בנשחט בלילה ונשפך דמה ועל זה מחלק רבה דע"כ לא קאמר ר"ש לא ירדו לד] [כ] (גבי זבחים) אלא משום דלא שינה בהן אלא במזבח עצמו ולעולם זביחתן וקבלתן בצפון כלומר כל מצותה וכל ענייניה אבל בשחטו בדרום מודה ר"ש דכמאן דחנקיה דמי והוי כמו שהוציא חוץ כיון שמשנה מקום שחיטה וכשוחט חוץ לכ"ע אם עלו ירדו מיהו קשה למורי רבינו ה"ר פרץ מהא דמותיב רב יוסף לקמן לרבה הלא מנו והא ט' פי' לה] דחזינן גבי מליקה דכששינה בה אם עלה לא ירד וה"ה גבי שינוי לו] בבהמה ולותיב רבה ולפירוש ר"י למאי לותיב משינוי מקום דמליקה והא איהו מחלק הכא שפיר בין שינוי [ל] דעוף לז] לגוף המזבח דבהמה מצפון לדרום לכן נ"ל כדמשמע בפשוט דמיירי בבהמה ואע"ג דמודה ביה ר' יהודה מכל מקום מייתי לה לדומיא לח] לשינוי מקום דהוי כי שינוי דדרום ולסימנא בעלמא נקט וכל זה דוחק לכן נראה למורי רבינו ה"ר פרץ דאצרך רבה להביא הא מילתא דניתנין למעלה שנתנן למטה דלאו לא אייתי אלא נשחטה בלילה בהא ודאי איכא לפלוגי שפיר דהתם שינוי זמן והכא שינוי מקום ולא דמו כלל אהדדי ועדיין היה קשה לו לרבה מניתנין למעלה שנתנן למטה לט] וכ"ת מה ענין שינוי זריקה לשינוי שחיטה דגבי דרום דהא בהא דניתנין למעלה שנתנן למטה אף ר"י מודה משום מ] דהוי פסול בזריקה אבל הכא גבי דרום הוי פסול בשחיטה הא לאו מילתא דלר"ש מהני פסול בשחיטה כמו בזריקה לר' יהודה דהא בנשחט בלילה דא"ר יהודה ירדו קאמר ר"ש לא ירדו וא"כ מהשתא יש לנו לדמות שחט בדרום לר"ש לניתנין למעלה שנתנן למטה וא"כ מא] תיקשי לרבה לכך הוצרך לחלק בין ניתנין למעלה מב] לניתנין למטה בין שחט בדרום אבל בין נשחט בלילה לשחט בדרום לא הוצרך לחלק דלאותו חילוק פשוט הוא וידוע לכל דהתם שינוי זמן והכא שינוי מקום: **אלא** לרבה קשיא. דלאמר כמאן דחנקיה דמי וא"כ הוה ליה כי קדשים שמתו: **ומאי** איכא בין דאורייתא לדרבנן. הוה מצי למימר דמדרבנן לא מייתי אשם מעילה מג] ועדיפא מיניה קא משני דאפילו חומש ליכא וכ"ש [דלא מייתי] אשם דהוה כמביא חולין בעזרה: **ומי** איכא מעילה מדרבנן. תימה מאי קא מתמה אין איכא טובא כגון גבי דם דתנן לקמן (דף יא.) יצא לנחל קדרון מועלין בו ט' ורוצה לומר מדרבנן מד] וכן גבי אפר תפוח (כריתות) [כסוף] התכלת (מנחות דף נג.) וי"ל דשאני התם דלא בדילי מינייהו הילכך יש להן לתקן מעילה אבל הכא גבי קדשים ששחטן בדרום בדילי מינייהו ועל זה מתמה מה] איכא מעילה בכה"ג ומשני אין כדאמר עולא ואף בקדשים שמתו דבדילי יש מעילה מדרבנן *):

*) [וע"ע תוס' מנחות נג: ד"ה ולאו ותוס' מנחות נג. ד"ה גזרו]

חוץ לזמנו או חוץ למקומו כמאי הוים. הא שחיטה ומועלין בה יהא פגול הוי ולא הוו לא לאימורין יא] [לגבוה] ולא בשר לכהנים ולא הוו קדשים דלוויין כלל ולמאי מועלין בהן: ומשני הואיל ומרצין לפיגולן. כלומר הואיל והאי שחיטת פיגול *חשיבא הלי האי דלעולם לא מיקבע בפיגול לחייבו כרת עד שיקרבו כל (א) יב] מתירין שיזרק הדם כדאמרינן במס' זבחים (דף כט:) פגול הוא לא ירצה ואמרינן כהרצאת כשר דכתיב ביה ירצה לכפר כך הרצאת פסול דפיגול מה הרצאת כשר לא הורצה עד שיקרבו כל מתיריו לשמו כך הרצאת פסול לא נקבע יג] פסול פיגול לחייבו כרת עד שיקרבו כל מתיריו לשם פיגול והיינו מרצין [א] שמרצה יד] (לטרך) הזריקה למקבעיה בפיגול וכיון דהא זריקה חשובה כל כך דמרצה מרצין לפיגול אכתי לא יצאת מקדושתה ומועלין בה*: איבעיא להו. הא דתני במתני' דשינה בהן כגון ששחטו בדרום או שקבל דמן בדרום כו': אם עלו למזבח מהו שירדו. צריך להורידן או לא: אליבא דר' יהודה. דאמר התם בפרק המזבח מקדש (דף פד.) זאת היא העולה הרי אלו [ב]מיעוטים פרט לנשפך דמה ושלנה ושיצאה (וניתנין למעלה שנתנן למטה או הניתנין למטה שנתנן למעלה) שאם עלו ירדו הכי עלמא לא פליגי דהכי נמי אם עלו ירדו: כי פליגי אליבא דר"ש. דפליג עליה דרבי יהודה ואמר זאת תורת העולה ריבה תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו: רב יוסף כר"ש. דכי היכי דאמר ר"ש הניתנין למטה שנתנן למעלה וכו' דהויא שינוי מקום מתן דמים שאם עלו לא ירדו ה"ה נמי היכא דשני במקום שחיטה ששחטן בדרום שאם עלו לא ירדו: רבה אמר לך עד כאן לא קאמר ר"ש. התם אם עלו לא ירדו: אלא בניתנין למטה וכו'. כלומר דלא אמר דלא ירדו אלא בלאותו שינוי מקום דמתן דמים הואיל ושחיטה וקבלה הוי בצפון: אבל הכא וכו'. ואם עלו ירדו: בשלמא לרב יוסף. דאמר אם עלו לא ירדו הואיל ולא ירדו מקדושתן מש"ה מועלין בהן: אלא לרבה. דאמר דאם עלו ירדו דיצאו מקדושתן קשיא דאמאי מועלין בהן: מאי מועלין מדרבנן. אבל מדאורייתא לית בהו קדושה ואם עלו ירדו: מעילה דרבנן. משלם קרן ולא חומש משום דחומש טו] מפני איל אשם מייתי ליה ובדרבנן ליכא קרבן דהוי כמביא חולין לעזרה הילכך לא מייתי נמי חומש אבל במעילה דאורייתא מייתי קרן וחומש ואשם מעילה: דבר תורה. מדקאמר דבר תורה אלמא מדאורייתא לית בהו מעילה אלא מדרבנן ה"נ לרבה מאי מועלין מדרבנן: לימא לרבה תנינא להא דעולא א"ר יוחנן. דממתניתין נמי שמעינן לה מי לא אמרינן דקדשי קדשים ששחטן בדרום כמאן דחנקינהו דמו והוו כקדשים שמתו וקתני מועלין בהן ואמרינן מאי מועלין מדרבנן דמדאורייתא לית בהו מעילה דקאמרינן אם עלו ירדו דכקדשים שמתו דמו אם כן הייט דעולא ומאי קמ"ל הא דעולא: ומשני. אע"ג דתנינן ליה במתניתין: אצטריך הא דעולא. דסד"א הכא במתניתין דקדשי קדשים ששחטן בדרום לא בדילי אינשי מינייהו משום דאע"ג ששינה בהן מ"מ בכשרות נשחטו ולא בדילי מינייהו אינשי להכי מועלין בהן או לרב יוסף מדאורייתא או לרבה מדרבנן: אבל קדשים שמתו. דנבלות נינהו ומאיסי ובדילי מינייהו אינשי אימא אפילו מדרבנן לית בהו מעילה דהא בדילי מינייהו: קמ"ל. יצאו מידי מעילה דבר תורה אבל מדרבנן אית בהו מעילה בקדשים שמתו: והכי מאי קמ"ל דעולא או משום דמהו טז] נמי תנינא. דאין מועלין בהן דתנן לקמן בפ' הנהנה ש"פ מן ההקדש (דף יח.): הנהנה מן החטאת. בעלת מום: כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום. עד שיחסר ממנו דכיון דקדושת דמים היא לא מעל עד שיחסר מדמיה כגון שתלש מן הצמר או שחרש בה והכחישה דכיון דבעלת מום היא קיימא לדמיה וקי"ל כל העומד לדמים אין מועלין בו עד שיחסר מדמיו אבל כל שאינו עומד לדמים כגון טס של זהב של הקדש כיון [ג] (שנהנה ממנו) שנהנה בו אע"פ שלא חיסרו מעל וכשהיא מתה דלאו לדמי קיימא דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים כיון שנהנה בשוה פרוטה מעל אף על פי שלא חיסרו והאי מעל מדרבנן הוא דלאחר שמתה ד"ה אין בה מעילה מדאורייתא

נ"א לא חשיבא

[זבחים כט: קב.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומשני וכו' שיקרבו כל מתיריו כמותו ביזרק הדם כמותו כדאמרינן וכו' כך הרצאת פסול דפיגול לא נקבע :

פ"ב שייך לצ"א

רבינו גרשום

מקדושתה ומועלין בהן: עלו למזבח כל הנך דמתניתין דשינה בהן ששחטן בצפון או קבל דמן בדרום מהו שירדו צריך להורידן או לא : אליבא דרבי יהודה . דאמר במס' זבחים בפ' המזבח מקדש ואת היא העולה הרי אלו משונין פרט כו' . דאפילו בשינוי מתנות אם עלתה תרד : דכ"ע לא פליגי דאם עלו ירדו : כי פליגי אליבא דרבי שמעון . דאמר אם עלו לא ירדו : רב יוסף כר' שמעון ורבה אמר לך . ר' שמעון נמי הכא סבירא ליה כוותי דע"כ לא קאמר ר' שמעון אם עלו לא ירדו אלא או בניתנין כו': בשלמא לרב יוסף . דאמר אם עלו לא ירדו משום הכי מועלין בהן דלא יצאו מקדושתן : אלא לרבה . דאמר אם עלו ירדו קשיא אמאי מועלין בהן מאי מועלין מדרבנן מעילה דרבנן : משלם קרן ולא חומש . דהא חומש בהדי איל דקרבן מייתי ליה ובדרבנן לא מייתי קרבן דהוי כמביא חולין בעזרה : דבר תורה. דקאמר דבר תורה אלמא מדאורייתא לית בהו אלא מדרבנן הכא נמי לרבה מדרבנן מועלין : לימא תנינא דהא דעולא אמר רבי יוחנן . דמתניתין שמעינן לה מי לא אמרינן קדשי קדשים ששחטן בדרום כמאן דחנקינן דמו וקתני מועלין בהן לרבה מאי מועלין מדרבנן א"כ היינו דעולא ואמאי איצטריך לעולא : אע"ג דתנינן לה במתניתין איצטריך. דעולא סד"א הכא במתניתין בקדשים ששחטן בדרום לא בדילי אינשי מינייהו משום דאע"ג דשינה בהן מ"מ שוחטן נינהו ולא בדילי מינייהו להכי איצטריך לאשמועינן מועלין בהן לרבה מדרבנן. אבל קדשים שמתו דנבילות נינהו ומאיסן ובדילין מינייהו אימא אפילו מעילה מדרבנן

שיטה מקובצת

א] תיבות לא תיבעי לך נמחק: ב]בניתנין עי' תוס' זבחים (דף פ' ע"ב): ג](או בניתנין למעלה): ד] בדרום אפילו ר"ש מודה כמאן: ה] מועלין בהן מדרבנן גליון ומתניתין לצדדין קתני דאורך לזמנו וחוץ למקומו מועלין מן התורה דעולה קאמר ר' יהושע כללה. מהר"ם: ו] מאי נ"א מי איכא: ז] חומש דאשם דרבנן לא משלם ומי איכא כו' אין לאו מי אמר עולא א"ר: ח] איכא בהון מדרבנן: ט] ה"נ מדרבנן [illegible] לאו מי קמ"ל דאין מועלין מן התורה ור"ל דא"כ יצאו מידי מעילה מבעי ליה דבר תורה למה לי אלא ש"מ [illegible] קדשים שמתו [illegible] י] מהו נמי תנינא [illegible] הנהנה מן החטאת כשהיא [illegible] לקמן גבי כום של זהב כיון דנהנה כל שהוא מעל שאני הכא דמיירי בבהמת בעלת מום דהוי דבר שיש בו פגם וניתנה לפדות ולכך לא מעל עד שיפגום וכן פוסק לקמן בפרק הנהנה: יא] איצטריך לגבוה ולא: יב] כל מתיריו שיזרוק הדם: יג] נקבע בפיגול לחייבו : יד] שמרצה דאי שחיטה פיגול לצורך זריקה למקבעיה כו' דהא שחיטה חשובה כל כך דצריכה למרצה לצורך פיגול אכתי:

הגהות ציון

[illegible]